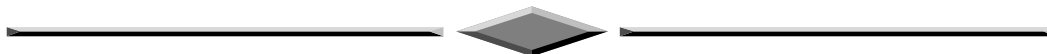

Elverum Kommunale Pensjonskasse

ÅRSRAPPORT 2015

«Gi oss i dag vårt daglige brød.» For de fleste av oss som leser dette dokumentet er mat på bordet og appetitt hver dag en selvfølge. Med alder og sykdom kommer ofte manglende matlyst.

Landbruks- og matminister Sylvi Løsthaug har invitert alle landets sykehjem og institusjoner til en konkurranse rundt matglæde for eldre. Konkurransen skal øke bevisstheten om maten og måltidens betydning for eldre.

Vi er så stolte av maten som serveres fra vårt eget kommunale kjøkken (Elverum kommune) at vi nå går for gull i konkurransen Gyldne måltidsøyeblikk, en nasjonal konkurranse som skal bidra til å løfte bevisstheten rundt mat og måltider på sykehjemmene.

Gull ble det ikke, men Elverum kommunale pensjonskasse vil ved bruk av billedmaterialer fra konkurransen gi en honnør, både til kjøkkenet som lager og personalen som serverer denne maten. God, riktig og estetisk mat gir livsglede.

Til slutt håper vi at bildene også kan gi økt leselyst av årsberetningen. Takk til Elverum kommunes informasjonsavdeling for lån av bildene.

Vel bekomme!

Styrets beretning

FORMÅL

«Pensjonskassens formål er å yte pensjoner til medlemmene og andre pensjonsberettigede i overensstemmelse med bestemmelsene i hovedtariffavtale i KS-området om pensjonsforhold.» (Vedtektene § 1-1)

Pensjonskassen skal forvalte medlemmenes midler slik at avkastningen bidrar til stabil og lavest mulig kostnad for medlemsbedriftene.

Elverum kommunale pensjonskasse ble etablert i 1921 av Elverum kommune. Pensjonskassen er et gjensidig forsikrings-selskap. Den juridiske enheten har styret som øverste organ. Kontorsted er Elverum.

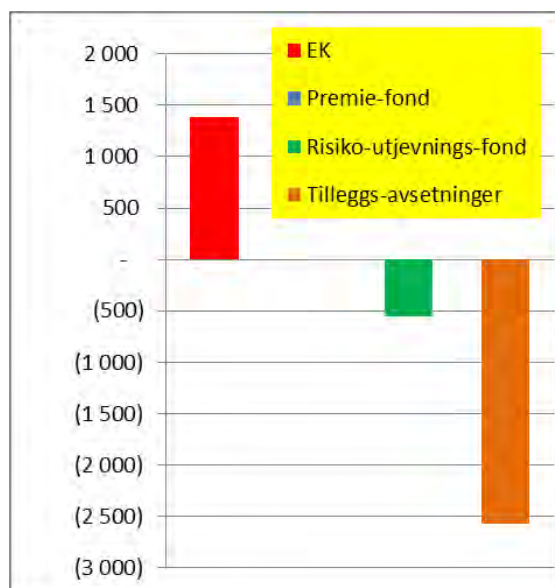
MEDLEMSFORETAK

- Elverum kommune
- Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen IKS
- Elverum Energi AS
- Elverum kommunale pensjonskasse

Medlemmer i 2015, men går ut fra 2016.

- Elverum Nett AS
- Elverum Fjernvarme AS

RESULTAT

Figur: Årets resultatfordeling.

2015 ble tilfredsstillende. Forvaltningskapitalen har økt med 55 000 (13 %). Avkastningen er på 4,84 %. Av dette er 22 585 ikke realisert avkastning (avsatt til kursreguleringsfond). Dette bedrer bufferkapitalen og sikrer oss i forhold til fremtidige tap.

Fra 01.01.15 gjelder dødelighetstariffen K-2013FT. Egenkapital skal dekke 20 % av økningen i premiereserve som følger av ny tariff, totalt 5 366. Årets bruk er 2 146. Oppreserveringen er ferdig i 2016. Til tross for godt resultat og innbetaling, øker derfor ikke egenkapitalen vesentlig.

Resultat før tilleggsavsetninger (ikke pliktige avsetninger) er fordelt slik:

	2015	2014
Renteresultat til Tilleggsavsetninger	(2 573)	5 000
Renteresultat til Premiefond	-	6 686
Risikoresultat til Risikoutjevningfond	(549)	2 467
Risikoresultat til premiefond	-	15 154
Til opptjent EK	1 385	1 321
Fordelt resultat:	(1 737)	30 628

Tabell : Årets resultatfordeling.

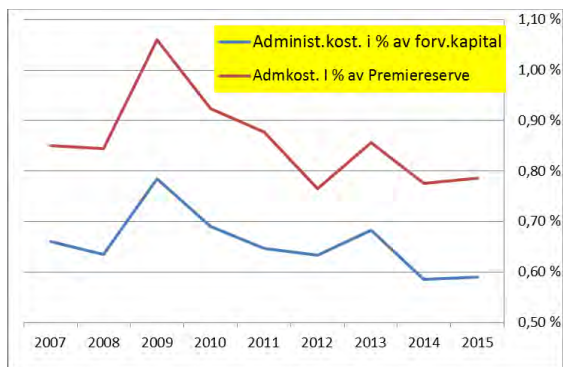
Selv om pensjonskassen ikke har nok egenkapital til å foreta oppreservering umiddelbart, har pensjonskassen tilfredsstillende egenkapital og kapitaldekning. Målsetningen er å ha en kapitaldekning på 12 til 16 %. Faktisk dekning er 13,06 %. (Se note 4.)

Vår strategi fastsetter at tilleggsavsetninger skal være 1,5 til 2 ganger årets rentegaranti. Bokført avkastning er lavere enn rentegarantien. Det skyldes i hovedsak redusert rente og plassering i anleggsobligasjoner (obligasjoner som måles til amortisert kost). Tilleggsavsetninger over ett års rentegaranti danner ikke bufferkapital. Derfor har styret valgt å prioritere kursreserver.

På grunn av forholdsvis få aktive medlemmer vil administrasjonskostnadene være relativt høye. Styret er tilfreds med at administrasjonskostnadene har bedret seg

både målt mot forvaltningskapital og premiereserve.

Lokal plassering og tilhørighet gir pensjonskassen mulighet til å løse oppgaver som normalt påhviler medlemsbedriftene. Videre bidrar pensjonskassen til utvikling av en personalpolitikk, som på lang sikt kan gi lavere pensjonskostnader for medlemsbedriftene. Gjennom dette mener styret at pensjonskassen er et godt instrument for medlemsbedriftene.

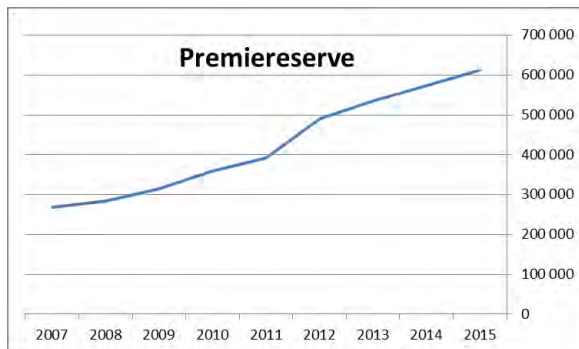

Figur: Utvikling i administrasjonskostnad.

FORTSATT DRIFT

Pensjon har langsiktig perspektiv. Dette er nedfelt i rammeverket for pensjonskasser. Styret vurderer selskapets kapitalforhold som gode i forhold til risikoprofil og myndighetenes krav.

Forsikringsforpliktelsene øker på grunn av økt lønn og flere medlemmer. Det medfører at egenkapitalens andel av totalkapitalen reduseres. Pensjonskassen innkaller årlig egenkapitalen på grunnlag av oppsparte rettigheter (premiereserven).

Figur: Utvikling i premiereserve (se også note 6).

Gjennom internkontroll, rapportering til offentlig myndighet, revisjon, aktuar og

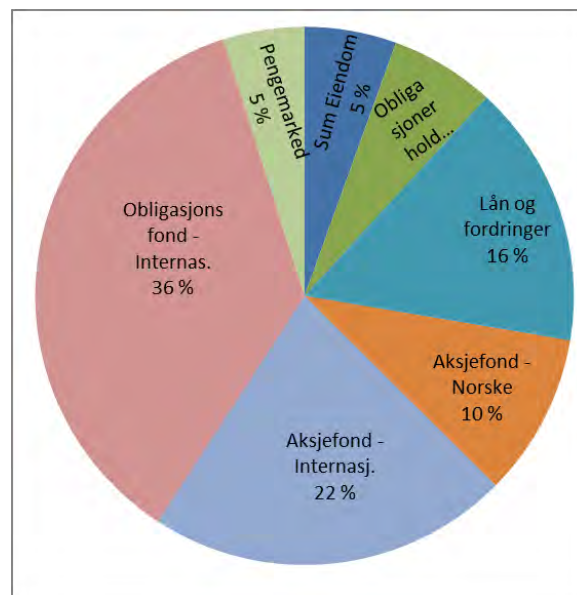
annen bistand, følger virksomheten opp endringer i regelverket. Styret mener at pensjonskassen har god evne til å takle endringer.

Elverum Nett AS og Elverum Fjernvarme AS er kjøpt av Eidsiva Energi. Selskapene er fusjonert inn i Eidsiva, og vil fra 01.01.16 ikke lenger være med i pensjonsordningen. Forvaltningskapitalen og administrasjonsinntektene vil som følge av dette reduseres. Det vil allikevel ikke få konsekvens for fortsatt drift.

Ut fra vurderingen over har styret lagt fortsatt drift til grunn for regnskapet.

FORVALTNING

Elverum kommunale pensjonskasse skal forvalte kapitalen etter forsikringslovgivningen. Pensjonskassen har skriftlig strategi for forvaltning av kapitalen. Denne ajourføres årlig av styret.

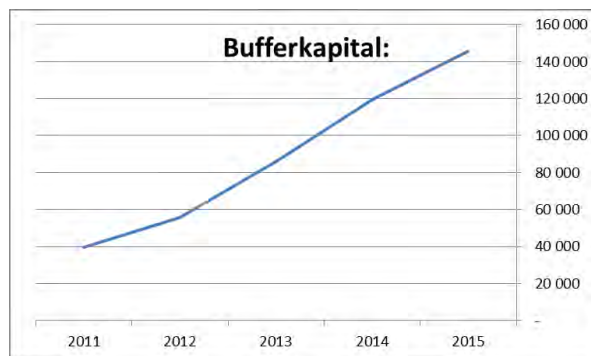
Figur: Fordeling mellom aktivaklasser (se note 2)

Forvaltningsstrategien er grunnlaget for plassering av midler. Løpende rapportering inneholder porteføljens sammensetning i forhold til mandat (jf. forvaltningsstrategi), avkastning, lovbestemte krav til ansvarlig kapital og gjennomført bufferkapitalmåling og stresstest.

Innenfor de overordnede rammer for forsvarlig sikkerhet, risikospredning og

likviditet, skal pensjonskassen maksimere avkastningen på de forvaltede midler. Forvaltningen skal sikre at pensjonskassen kan betjene pensjonsforpliktelsene. Den samlede risikobærende evne i form av bufferkapital, skal være tilstrekkelig. Risikoen måles gjennom stresstest fastsatt av Finanstilsynet. Stresstesten tar utgangspunkt i fall i aktuelle finansmarkeder.

Bygging av buffere har siden 2005 vært viktig for pensjonskassen. Tilstrekkelige buffere gir økt mulighet for å hente gode resultater i finansmarkedet. Styret vil fremover arbeide med hvor store buffere pensjonskassen skal ha i relasjon til hvor mye en skal føre tilbake til medlemsbedriftene.

Figur: Utvikling i bufferkapital (se note 4)

Bufferkapital ved årets slutt er 145 785.

Stresstest viser at bufferkapitalen skal kunne dekke et tap på inntil 8%, 67 652.

Pensjonskassen har felles forvaltning av kollektiv- og selskapsporteføljen, jf Forsikringsvirksomhetsloven (FVL) § 9-7 niende ledd.

Renteresultatet i note 1, fordeles slik:

- Selskapsporteføljen: plassering av egenkapitalen og likviditet i forbindelse med driften og utgjør 5,62 % av totalkapitalen. Dette utgjør det "ikke-tekniske" regnskapet.
- Kollektiv- eller kundeporteføljen utgjør 94,38 % og danner grunnlaget for det "tekniske regnskapet". Fordelingen beregnes på grunnlag av inngående balanse.

Midlene forvaltes i fond valgt av styret etter anbefaling fra eksternt rådgiver.

Fordeling for 2016:

- selskap 5,52 %
- kollektiv 94,48 %.

Prinsipielt er det korrekt å fordele mellom porteføljene kontinuerlig, f. eks ved hver månedsavslutning. Siden en pensjonskasse er et gjensidig forsikringsselskap, eier medlemsbedriftene egenkapitalen og ingen part får over tid vesentlige fordeler eller ulemper med årlig avregning.

RISIKO

Kapitalforvaltningsstrategien setter krav til avkastning. Pensjonskassen har tidligere opplevd vesentlige tap med tilhørende reduksjon av egenkapital, bufferkapital og derved handlingsrom. Gjennom en forsiktig strategi er buffer og handlingsrom bygget opp. Ved gjennomgang av kapitalforvaltningsstrategien i 2015 ble risikoen i porteføljen ikke endret.

Obligasjonsmarkedet er i endring på grunn av nye krav til bankene og veldig lav rente. Som en konsekvens av dette er durasjonen i renteporteføljen justert ned. Videre har en plassert noen midler i eiendomsfond.

Pensjonskassen kan normalt ikke være stor aktør i enkeltprosjekter. Dersom objektene delvis er finansiert ved lån, begrenses pensjonskassens mulighet til å delta ytterligere. Pensjonskassen ser det derfor ikke som tjenlig å være aktør i det åpne lokale markedet. Dersom avkastningen er

interessant og kostnaden for kommunen tilsvarende interessant, vurderes et samarbeid, f, eks om bygningskjøp.

Verdens finansmarkeder var preget av uro også i 2015. God utvikling i aksjer, preger pensjonskassens resultater. Omløpsobligasjonene har vist svake resultater. Pensjonskassen handler i norske kroner, men internasjonale fond vil naturlig preges av variasjoner i valuta. Norske kroner svekket seg mye både mot USD og Euro i 2015. Vi har hatt en god del midler usikret, og har derfor vunnet på kursendringene. Totalporteføljen har gitt en avkastning på 4,84 %.

PREMIEINNTEKTER

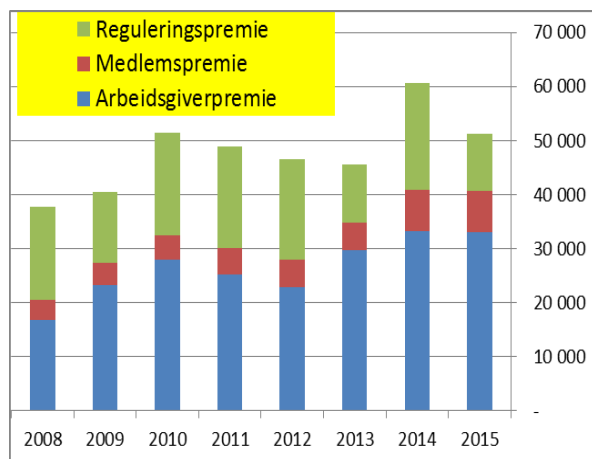
Arbeidsgiverpremien er fastsatt i tråd med anbefalingene fra aktuar. Medlemspremien er tariffestet.

Reguleringskostnaden ble vesentlig lavere i år enn for 2014, mer på nivå med 2013. Svingningene har stor grad av samvarians med tariffoppgjørene:

- hovedoppgjør, høy reguleringspremie.
- Mellomoppgjør, lav reguleringspremie.

Arbeidsgiverpremie:

- Reduksjon fra 2010 til 2012 skyldes lavere premiesats.
- Økningen fra 2012 til 2014 skyldes økt premiegrunnlag i form av flere medlemmer og høyere lønn.

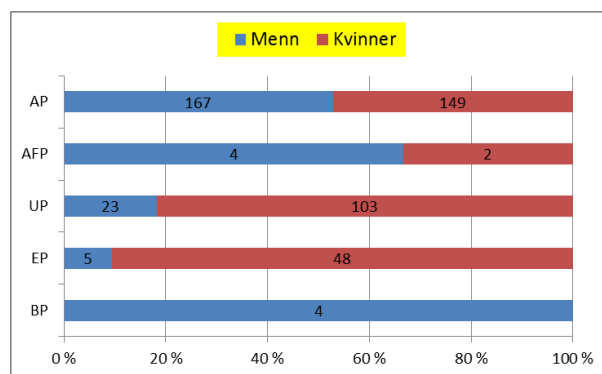
Figur: Premieinntekter i hele tusen

PENSJONER

AFP-utbetalingene ser ut til å ha nådd en bunn. Kommunen reduserte sommeren 15 den økonomiske delen av seniorpolitikken. Foreløpig har ikke dette gitt utslag i pensjoneringstendensene.

Forholdet mellom kvinner og menn som har AFP samsvarer dårlig med forholdet blant aktive medlemmer.

Uførepensjonen er forholdsvis stabil i antall. Siden medlemstallet øker, er realiteten en reduksjon i andel. Det er grunn til bekymring at så stor andel av uførheten er blant kvinner. Disse er ansatt i sektorer som pleie og omsorg og barnehage.

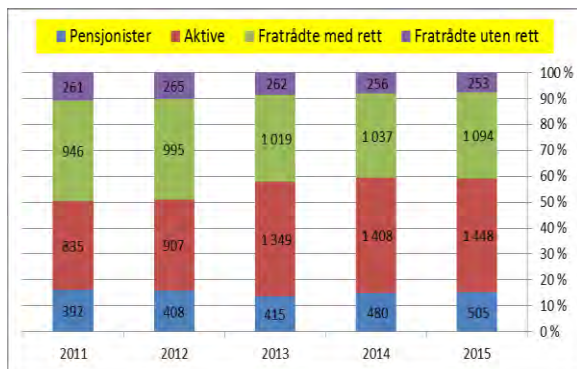

Figur: Pensjonistbestand

Alderspensjoner øker både i antall og beløp. Dette har en naturlig sammenheng med levealder, medlemsbestand, og lønnsutvikling.

Risikoresultatet er svakt negativt i 2015.

Det er vanskelig å forutsi endring i ytelse fra tjenstepensjonsordningen etter nye generelle regler i folketrygden fra 01.01.2011. Endringer i tjenstepensjonsordningene i offentlig sektor er foreløpig ikke forhandlet ferdig, i forhold til de generelle endringer som er gjort i folketrygden. Pensjonskassen vil derfor utvikle seg videre.

Figur: Medlemsbestand

Pensjonskassen legger vekt på et godt samarbeid med medlemsbedriftene for å tilrettelegge en god arbeidsgiverpolitikk. Gjennom dette ønsker vi å oppnå god tilfredshet i arbeidssituasjonen med lavere grad av uførhet og behov for tidligpensjon som konsekvens. Et slikt arbeid vil generelt øke livskvaliteten til medlemmene og gi lavere kostnader til pensjon for pensjonskassen og derved grunnlag for lavere premie til medlemsbedriftene.

MILJØ OG ARBEIDSMILJØ

Pensjonskassen har et godt arbeidsmiljø.

Det har ikke vært skader, ulykker, eller sykefravær i 2015.

Virksomheten forurenser ikke det ytre miljø. Kapitalforvaltningen bygger på samme etiske rammer som statens pensjonsfond utland. Gjennom dette bidrar også kapitalforvaltningen generelt til styrking av arbeidsmiljø og ytre miljø.

LEDELSE

Virksomheten er forankret i lov- og forskriftsverk for finans- og forsikringsbransjen (Livsforsikringsselskap).

Pensjonskassen er under generelt tilsyn av *Finanstilsynet* i henhold til lov og tilhørende forskrift.

Pensjonskassen har daglig leder i hel stilling.

Styret har seks medlemmer. Kommunestyret i Elverum velger fire medlemmer og to varamedlemmer. Minst en skal ikke være medlem eller ha tilknytning til ledelsen i medlemsbedriftene. Resterende to styremedlemmer med vara, velges av og blant medlemmene.

Styret velges for samme periode som kommunestyret.

Virksomheten legger vekt på kjønnsbalanse. Styret består av 3 kvinner og 3 menn.

Pensjon er et kompetansekrevende område. Styremedlemmene skal være egnet i henhold til Finanstilsynets vurderinger og ha plettfri vandel innenfor fagområdet. Videre skal det i fellesskap være kompetent. Styret jobber aktivt med kompetanseutvikling.

Det er behandlet 47 saker i 7 møter.

EKSTERNE PARTER

- Ernst & Young AS - revisor.
- Lillevold & Partners AS - aktuar og forsikringsteknisk konsulent.
- Grieg investor AS - rådgiver innen kapitalforvaltning
- Storebrand – systemleverandør og bistand pensjon

INTERNKONTROLL

Forskrift om risikostyring og internkontroll av 22.09.08 har flyttet fokus fra kontroll til risikostyring. Pensjonskassen har etablert rutiner ut fra bransjestandard. Internkontrollen dekker de områder som er aktuelle for pensjonskassen og er tilpasset pensjonskassens omfang. Revisor avgir årlig uttalelse.

Elverum, 31.12.2015/30.03.2016

Per Kristian Hammer (styreleder)

Turid Olsen

Dag Martin Bakken (nestleder)

Toril Nersveen

Ole Gjermund Rønes

Linda Alette Løkken

Trond Rønning (daglig leder)

Resultatregnskap

	Note	2015	2014
Premieinntekter			
Forfalte premier brutto	7	(51 301)	(60 713)
- Avgitt gjenforsikringspremie		75	85
Sum premieinntekter for egen regning		(51 226)	(60 628)
Netto inntekter fra investeringer - Kollektivporteføljen	3		
Renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler		(7 677)	(8 793)
Netto driftsinntekter fra eiendom		(1 567)	(1 535)
Verdiendringer på investeringer		(20 171)	(31 130)
Realisert gevinst og tap på investeringer		(7 494)	(15 384)
Sum netto inntekter fra investeringer - Kollektivporteføljen		(36 909)	(56 843)
Pensjoner (Erstatninger)	8	21 772	19 353
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktfastsatte	5		
Endring i premiereserve		42 487	33 930
Endring i tilleggsavsetninger		(2 573)	5 000
Endring i kursreguleringsfond		21 316	30 508
Endring i premiefond		528	208
Sum resultatførte forsikringsforpliktelser - kontraktfastsatte		61 759	69 646
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktfastsatte	1/5		
Overskudd på avkastningsresultat		-	6 686
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		-	15 154
Forsikringsrelaterte driftskostnader	10/11/14		
Forvaltningskostnader		1 426	1 347
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		3 304	3 003
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		4 731	4 351
Resultat av teknisk regnskap		127	(2 282)
Netto inntekter fra investeringer - Selskapsporteføljen	3		
Renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler		(457)	(537)
Netto driftsinntekter fra eiendom		(93)	(94)
Verdiendringer på investeringer		(1 200)	(1 900)
Realisert gevinst og tap på investeringer		(446)	(939)
Sum netto inntekter fra investeringer - Selskapsporteføljen		(2 196)	(3 470)
Forvaltningskostnader	10	85	82
Resultat av ikke-teknisk regnskap		(2 111)	(3 388)
Resultat før skattekostnad		(1 984)	(5 668)
Skattekostnader	15	(121)	-
Resultat før andre resultatkomponenter		(2 105)	(5 668)
Totalresultat		(2 105)	(5 668)
Disponeres slik:			
Risikoutjevningfond	1/6	(549)	2 467
Urealiserte finansielle gevinster		1 269	1 862
Opptjent egenkapital		1 385	1 340
Sum disponert	13	2 105	5 668

Balanse - Eiendeler

	<i>note</i>	2015	2014
<i>Selskapsporteføljen</i>			
Investeringer -	2		
Bygninger og andre faste eiendommer		1 881	1 926
Investering som måles til amortisert kost			
Finansielle eiendeler som holdes til forfall		2 838	3 943
Utlån og fordringer		7 153	7 618
Eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler		14 831	12 896
Obligasjoner/verdipapirer med fast		18 420	16 484
Sum investeringer		45 124	42 867
Fordringer	2		
Knyttet til premieinntekter		7	18
Andre			
Sum fordringer		7	18
Andre eiendeler (bank)	2	721	915
Forskuddsbetalte kostnader/opptjente ikke mottatt i		-	-
Sum eiendeler i selskapsporteføljen	4	45 852	43 799
<i>Kollektivporteføljen</i>			
Investeringer -			
Bygninger og andre faste eiendommer	2	31 619	31 574
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall		47 692	64 627
Utlån og fordringer		120 227	124 865
Eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler		249 267	211 385
Obligasjoner/verdipapirer med fast		309 594	270 190
Utlån og fordringer		124	288
Bankinnskudd		12 119	14 992
Sum investeringer i kollektivporteføljen	4	770 643	717 920
Sum eiendeler i kundeporteføljene		770 643	717 920
Sum Eiendeler		816 495	761 719

Balanse - Egenkapital og forpliktelse

	<i>note</i>	2015	2014
Egenkapital			
Innskutt egenkapital		(49 381)	(47 573)
Opptjent egenkapital			
Risikoutjevningfond	6	(4 451)	(5 000)
Annen opptjent egenkapital		5 539	6 047
Sum opptjent egenkapital		1 089	1 047
Sum egenkapital	13	(48 292)	(46 526)
Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktfaste forpliktelser			
Premiereserve		(612 090)	(569 706)
Premiereserve K2013 - Rest fra EK		2 146	4 293
Tilleggsavsetninger		(27 715)	(30 288)
Kursreguleringsfond		(103 616)	(82 299)
Erstatningsavsetning		(4 218)	(4 115)
Premiefond		(21 497)	(31 828)
Sum forsikringsforpliktelser	5	(766 989)	(713 943)
Andre forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	14	(415)	(301)
Forpliktelser ved skatt	15	-	-
Andre avsetninger for forpliktelser		(798)	(949)
Sum Andre forpliktelser	6	(1 214)	(1 250)
Sum egenkapital og forpliktelser		(816 495)	(761 719)

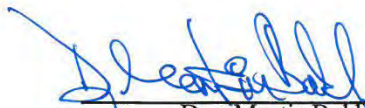
Elverum, 31.12.2015/30.03.2016

Per Kristian Hamner (styreleder)

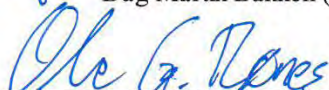
Turid Olsen

Dag Martin Bakken (nestleder)

Toril Nersveen

Ole Gjermund Rønes

Linda Alette Løkken

Trond Rønning (daglig leder)

Kontantstrøm

Driftsaktiviteter	Noter	2015	2014
Premieinnbetalinger	7	51 301	60 713
Innbetalt premiefond	5	-10 859	-9 050
Endring fordringer	2	175	734
Leverandørkostnader	10	-3 255	-2 963
Lønn og honorarer	11	-1 521	-1 578
Pensjoner	8	-21 772	-19 350
Endring kortsiktig gjeld	6	-151	-116
Skatt	15	121	0
Sum		14 038	28 389
Investeringsaktiviteter			
Salg/Kjøp aksjer og obligasjoner		-37 382	-57 987
Endring fordringer		0	0
Inntekter eiendom		1 660	1 629
Renter bankinnskudd		221	296
Renter av obligasjoner		7 913	9 034
Endring balanseførte renter		739	802
Realiserte gevinster		7 939	17 648
Sum		-18 910	-28 578
Finansieringsaktiviteter			
Innbetaling av egenkapital	13	1 805	1 760
Sum		1 805	1 760
Inngående saldo		15 907	14 336
Utgående saldo		12 840	15 907
Endring bank		-3 066	1 571

Endring egenkapital

Se note 13

	Innskutt egen- kapital	Opptjent egenkapital				Sum opptjent	Sum EK
		Risikoutj. fond	Annen opptjent	Urealiserte gevinster	Sum		
IB 1.1.2015	47 576	5 000	-11 443	5 396	-1 047	46 528	
Innbetalt	1 805				0	1 805	
Bruk (oppreservering K-2013)			-2 146		-2 146	-2 146	
Årsresultat		-549	1 385	1 269	2 105	2 105	
UB 31.12.2015	49 381	4 451	-12 204	6 665	-1 089	48 292	

Noter

INNHold

Note - Regnskapsprinsipper.....	14
Note 1 - Resultatanalyse	15
Note 2 - Finansielle eiendeler	16
Note 3 - Kapitalavkastning	18
Note 4 - Kapitaldekning og solvensmargin	18
Note 5 - Forpliktelser - Avsetninger.....	19
Note 6 - Forsikringsforpliktelser	19
Note 7 - Pensjonsordningen.....	19
Note 8 - Pensjoner	20
Note 9 - Flytting av virksomheter.....	21
Note 10 - administrasjons-kostnader	21
Note 11 - Ytelser og lån til ledende ansatte.....	22
Note 12 - Transaksjoner med nærstående parter	22
Note 13 - Endring av egenkapital	22
Note 14 - Pensjonskostnad egne ansatte.....	22
Note 15 - Skatt.....	24

NOTE - REGNSKAPSPRINSIPPER

Resultatregnskap består av teknisk og ikke teknisk regnskap med hver sine resultatbegreper. I tillegg fremkommer resultatanalyse i note 1 som er avgjørende for fordeling mellom kunder og selskap.

Generelt om regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med:

- Lov om årsregnskap mv. av 17.06.1998 nr. 56 (RL)
- Forskrift om årsregnskap m.m. for pensjonsforetak av 20.12.2011 nr 1457 jf. RL § 10-1, tredje ledd.
- Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder av 21.01.08 nr. 57, jf. RL § 39 femte ledd. Forskriften § 7-3 første ledd hjemler forenklet krav til noter. Adgangen er benyttet da vi anser at dette ikke svekker regnskapsinformasjonen.

Finansielle eiendeler

Felles forvaltning

Elverum kommunale pensjonskasse har valgt å gjennomføre felles forvaltning av selskaps- og kollektivporteføljen. Avkastningen (Renteresultat) er i resultatregnskapet fordelt i henhold til fordeling mellom porteføljene i inngående balanse.

Investerings eiendom verdsettes til virkelige verdi i henhold til takst.

Obligasjoner som holdes til forfall vurderes til amortisert kost ved bruk av effektiv-rentemetoden.

Ikke realisert gevinst på aksjer, andeler, obligasjoner og andre verdipapirer som holdes for omsetning, vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Urealiserte kursgevinster på finansielle omløpsmidler føres til fond i henhold til forsiktighetsprinsippet.

Fordringer på premie og annet er balanseført til virkelig verdi og nedskrives ved sannsynlige tap.

Avsetninger

Premiereserven utgjør den forsikrings-tekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på beregningstidspunktet. Beregningen foretas av pensjonskassens aktuar og inkluderer avsetning for administrasjonsreserve og IBNR¹/RBNS²-avsetninger.

Administrasjonsfond skal dekke betjening av opptjente rettigheter hvor premiebetaling er opphørt.

Tilleggsavsetninger representerer en forsikringsmessig buffer som kan brukes til å dekke manglende finansiell avkastning mellom 0 % og rentegarantien.

Premiefondet er resultat som er tilført kundene eller direkte innbetalt til fondet. Premiefondet kan anvendes til å dekke fastsatt premie. Midlene tilføres årlig samme garanterte rente som premiereserven.

Risikoutjevningfond er avsetninger av overskudd på risikoresultat og kan brukes for å dekke negativt risikoresultat.

Kursreguleringsfond er ikke realiserte gevinster som tilhører kundene. Fondet er en del av bufferkapitalen.

¹ Hendelser som har skjedd, men ikke rapportert

² Hendelser som er rapportert, men ikke avgjort

Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Pensjonskassens ansatte omfattes av kollektiv pensjonsordning som er ytelsesbasert i henhold til tariffavtale i KS-området.

Årets pensjonskostnad tilsvarer betalt arbeidsgiverpremie, korrigert for estimert endring i påløpt forpliktelse med fradrag for tilordnet andel av EKPs totale forsikringsfond beregnet etter Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. I påløpte forpliktelser inngår forsikret AFP-tytelse (AFP 65-66).

Skatt

Pensjonskasser skattlegges etter samme regelverk som gjensidige livsforsikrings-selskaper.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med en nominell sats på 27 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres i samme periode, er utlignet. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli benyttet.

Pensjonskassen ilegges 0,3 % formuesskatt av ligningsmessig netto formue.

NOTE 1 - RESULTATANALYSE

Pensjonskassens regnskap er tre regnskap i ett. Det felles resultatet etter kostnader og pliktige avsetninger fordeles i henhold til forsikrings-virksomhetsloven.

Forvaltning – Midler tilhører medlemmene til dekning av fremtidige pensjonsforpliktelser, og pensjonskassens egenkapital. Tabellen nedenfor viser hvordan dette fordeles.

Midlene som tilhører medlemsvirksomhetene er garantert en avkastning (premiereserve og premiefond).

- 3 % for midler opptjent før 2012
- 2,5 % for 2012 til 2014.
- 2 % fra 2015

Manglende bokført (realisert) avkastning mellom 0 % og rentegarantien kan dekkes gjennom bruk av Tilleggsavsetninger. Alternativt dekkes dette av egenkapital. Negativ realisert avkastning dekkes alltid av egenkapital.

Forvaltning:	2015	2014
Avkastning kundeporteføljen	36 909	56 842
Bokført avkastning selskapsporteføljen	2 196	3 469
Sum verdijusetert avkastning	39 105	60 311
Ikke realiserte gevinster	(22 586)	(32 369)
Garantert rente til premiefond	(528)	(208)
Til selskapsporteføljen	(928)	
Avkastningsgaranti	(17 637)	(15 751)
Renteresultat:	-2 573	11 983

Administrasjon av selskapet – En del av premien som betales skal finansiere driften av pensjonskassen, med styre, ansatte, kontorlokaler, programvare etc.

Drift:	2015	2014
Innbetalt beregnet administrasjonspremie 1,35%/1,48%	4 544	4 479
- bokførte kostnader	(4 816)	(4 454)
Korr AGA på refundert AFP	141	186
+ Frigjort administrasjonsfond	200	-
Administrasjonsresultat	70	211

Pensjon handler om forsikring. Tabellen nedenfor gjengir forholdene. Vi beregner forsikringsresultat som en residual som avstemmes mot aktuars beregninger. I en stor populasjon og riktige forutsetninger, vil denne være +/- 0. Da er premie, avsetninger og uttak i balanse med reservene. På grunn av endringer i regelverket har risikoresultatet et vesentlig avvik for 2014. For 2015 er det tilbake på «normalen».

Pensjon:	2015	2014
Resultat før tilleggsavsetninger	(1 737)	30 628
- Rentegarantipremie	(388)	(397)
- Administrasjonsresultat	(70)	(211)
- Bokført avkastning til sleskap	(928)	
- Renteresultat	2 573	(11 983)
Risikoresultat:	(549)	18 037

NOTE 2 - FINANSIELLE EIENDELER

Finansielle Investeringer

Kapitalforvaltningsstrategien fastsetter at risikoen skal være moderat.

Følgende klasser benyttes:

- Obligasjoner som holdes til forfall
- Lån og fordringer
- Obligasjonsfond - internasjonale
- Aksjefond – norske aksjer
- Aksjefond – internasjonale aksjer
- Pengemarkedsfond -Norge

«Obligasjoner som holdes til forfall» og «Lån og fordringer» forvaltes diskresjonært av eksterne forvaltere. Porteføljene består i hovedsak av norske obligasjoner. «Lån og fordringer» erstatter over tid «Obligasjoner som holdes til forfall». Pensjonskassen har som intensjon å holde klassen «Lån og Fordringer» til forfall. Byttet gir mulighet til å selge enkeltpapirer i denne klassen uten å være tvunget til å reklassifisere alt, dersom en spesiell situasjon skulle oppstå.

Ved verdsetting til amortisert kost svinger verdien lite og elementene stabiliserer resultatet. Instrumentene skal i seg selv innebære lav kredittrisiko.

Øvrige eiendelsklasser består for tiden av 3 til 6 fond. Det benyttes både indeks fond og aktivt forvaltede fond. Alle fond er klassifisert som «holdt for omsetning».

Risiko

Likviditetsrisiko – Risiko for at en ikke får omsatt fondsandeler ved behov for likvider. Begrenses gjennom valg av utsteder.

Renterisiko – Risiko for endring av plasseringens verdi ved renteendringer i markedet. Utlignes ved at aksjer og rentepapirer i stor grad er motsykliske.

Motpartsrisiko – Risiko for at utsteder ikke kan gjøre opp for seg. Søkes redusert gjennom bruk av fond.

Valutarisiko – risiko for endring i kursforhold mellom fondets valuta og norske kroner, søkes redusert gjennom valutasikring.

Måling av risiko gjøres gjennom ekstrapolering av historiske data og beregning av forventet avkastning og sannsynlig svingning.

Finansielle investeringer	Verdi- hierarki	Bokført verdi	Kostpris	Markeds- verdi	Andel av porteføljen	Avkastn. i %
Eiendomsfond	1	10 778	10 701	10 778	1,34 %	
Direkte eid	3	33 500	25 000	33 500	4,17 %	
Sum Eiendom		44 278	35 701	44 278		5,08
Obligasjoner holdt til forfall	2	50 530	50 322	50 976	6,29 %	4,38
Lån og fordringer	2	127 380	126 523	127 727	15,85 %	3,24
Sum måles til amortisert kost		177 910	176 845	178 703		
Aksjefond - Norske	1	78 619	62 567	78 619	9,78 %	3,69
Aksjefond - Internasj.	1	174 702	94 068	174 702	21,74 %	13,64
Sum aksjefond		253 321	156 636	253 321		
Obligasjonsfond - Internas.	1	288 780	274 505	288 780	35,94 %	1,24
Likviditet/pengemarked	1	39 235	40 099	39 235	4,88 %	1,34
Sum verdi papirer med fast avkastning		328 015	314 604	328 015		
Sum		803 524	673 084	804 316	99 %	4,84

Eiendom

Amundsengården, St. Olavsgt. 4, er kategorisert som investeringseiendom. Verdi fastsettes i henhold til IAS 40.

Taksten er gjennomført av frittstående og uavhengig takstmann som ikke har noen bindinger til andre aktører i eiendomsbransjen. Verditaksten er utført i henhold til Norges Takserings Forbunds regler, NS 3451 og NS 3940, og basert på visuell befaring uten inngrep i byggverket, supplert med enkle målinger. Normalleie er lagt til grunn. Ved beregning av tomteareal er arealet mellom bygning og gate, samt grunnflate på bygningen tatt med. Grunnlaget for verdifastsettelsen er en tomteverdi på 1 450 og en kapitalisert verdi på 2 378. Brutto årlig leieverdi er fastsatt til 2 522. Eiendommen ble taksert i 2014.

Elverum kommune leier bygget på en uoppsigelig avtale. Lokalene er tilpasset av leietaker for eget behov. Leietaker er ansvarlig for vedlikehold. Bortfall av leieinntekter anses ikke som en reell fare.

Med unntak av eiendom er markedsverdi bestemt i aktive markeder.

	2015	2014
Anskaffelseskost 2005	25 000	25 000
Tidligere reguleringer	8 500	8 000
Årets regulering	-	500
Bokført verdi	33 500	33 500

Bankinnskudd

	2015	2014
Drift	11 336	10 695
Forvaltere	784	1 425
Skatt	716	606
Plassering	4	3 181
Sum	12 840	15 907

Fordringer

	2015	2014
Medlemsbedrifter	131	306
Andre fordringer Elverum kommune		
For meget utbetalt pensjon/lønn		
Fordringer overføringsavtalen		
Fordringer på forvaltere/VP foretak		
Sum	131	306

Fordeling mellom porteføljene

	Kunde	Selskap
Finansielle eiendeler	758 400	45 124
Bankinnskudd	12 119	721
Fordringer	124	7
Sum	770 643	45 852

NOTE 3 - KAPITALAVKASTNING

	2015	2014
Verdijustert avkastning i %	4,84	8,67
Verdijustert avkastning i kr	39 105	60 311
Kollektivporteføljen	36 909	56 842
Selskapsporteføljen	2 196	3 469
Sum eiendeler	816 495	761 719

Gjennomsnittlig avkastning siste :

- 1 år, 4,84
- 5 år, 6,74 %
- 10 år, 5,65 %

Figur: Avkastning i prosent

NOTE 4 - KAPITALDEKNING OG SOLVENSMARGIN

Type eiendeler	Bokf. verdi-15	Vektet verdi-15	Vekting	Bokf. verdi-14	Vektet verdi-14
Statsobligasjoner, holdt til forfall	2 034	0	0	9 578	0
Utenlandske obligasjoner, lån og fordringer	8 301	830	10	8 382	838
Obligasjoner andre, lån og fordringer	119 079	11 908	10	78 614	7 861
Bankinnskudd, drift/plassering	12 124	2 425	20	15 301	3 060
Bankinnskudd, skattetrekk og forvaltning	716	143	20	606	121
Obligasjoner andre, holdt til forfall	48 496	9 699	20	104 478	20 896
Obligasjonsfond	288 780	57 756	20	180 798	36 160
Pengemarkedsfond	39 235	7 847	20	105 875	21 175
Fordringer medlemsbedrifter	108	22	20	306	61
Fordringer andre	23	5	20	0	0
Aksjer og andeler	264 098	264 098	100	224 281	224 281
Eiendom	33 500	33 500	100	33 500	33 500
Sum	816 494	388 233		761 719	347 953
Fradrag for urealiserte gevinster		103 616			82 299
Beregningsgrunnlag/Vektet kapital		284 617			265 654
Minste kapitaldekning - 8 % av beregningsgrunnlag		22 769			21 252
Fri egenkapital		37 176			34 104
Fri egenkapital over minste kapitaldekning		14 407			12 852
Kapitaldekning		13,06 %			12,84 %

Solvensmargin

Solvensmarginkravet for pensjonskassen i henhold til Finanstilsynets standard for rapportering.

	2015	2014
Solvensmarginkrav	26 813	24 411
Solvenskapital	64 389	64 252
Solvensmargin i %	240 %	263 %

Stresstest:

	2015	2014
30% verdifall på norske aksjer	23 586	21 166
20% verdifall på utenlandske aksjer	34 940	30 745
2% økning i rente på rentepapirer	5 776	3 616
10% verdifall på eiendom	3 350	3 350
Sum	67 652	58 878

Bufferkapital:

Bufferkapitalen skal kunne dekke et fall i markedsverdien tilsvarende:

	2015	2014
Egenkapital ut over kapitaldekning 8 %	22 769	21 252
Tilleggsavsetning (Ett års rentegaranti)	19 400	17 326
Kursreguleringsreserve	103 616	82 299
Sum	145 785	120 878

Bufferkapitalen er tilstrekkelig til å dekke mer enn 2 stresstester.

NOTE 5 – KORTSIKTG GJELD

	2015	2014
Gjeld til andre	(58)	10
Betalbar skatt	-	(53)
Forskuddstrekk	712	605
Arbeidsgiveravgift, 6. termin	61	61
Arbeidsgiveravgift, feriepenger	10	10
Feriepenger, avsatt	73	68
Pensjonsforpliktels er	415	301
Andre periodiseringer	(0)	248
Sum	1 214	1 250

NOTE 6 - FORSIKRINGSFORPLIKTELSE

	Premie- reserve	Tilleggs- avsetning	Premie- fond	Kursreg. fond	Total	Risikoutj.- fond
Inngående balanse	573 821	30 288	31 828	82 299	718 236	5 000
Resultatførte avsetninger	42 487	-	528	21 316	64 331	-
Resultattilordning		(2 573)	-	-	(2 573)	(549)
Inn-/utbetalinger	(2 146)	-	(10 859)	-	(13 005)	-
Utgående balanse	614 161	27 715	21 497	103 616	766 989	4 451
Premiereserve	612 090					
Underreservering	2 146					
Netto premiereserve	614 236					

Pliktige avsetninger er balanseført med **100 %** dekning etter beste estimat. Oppreservering fra egenkapital skal slutføres i 2016.

NOTE 7 – PENSJONSORDNINGEN**Beskrivelse av pensjonsordningen**

Avtalen er i henhold til KS-tariffområde.

Pensjonen er ytelsesbasert med netto garanti på 66 % av sluttlønn ved full opptjening i forhold til gjennomsnittlig stillingsprosent. Utbetaling samordnes med folketrygden.

Pensjonsordningen omfatter alle ansatte i Elverum Energi AS, Elverum Fjernvarme AS, Elverum Nett AS, Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen IKS og Elverum kommunale pensjonskasse. Elverum kommunes ansatte som ikke har pliktig medlemskap i Statens Pensjonskasse eller KLP er omfattet av ordningen.

Endringer i forutsetninger (aktuar)

- Redusert dødelighet på 10 % gir
 - Økt premiereserve på 18 000.
- Økt uførehyppheten på 15 % gir
 - økt premiereserven på 3 000.

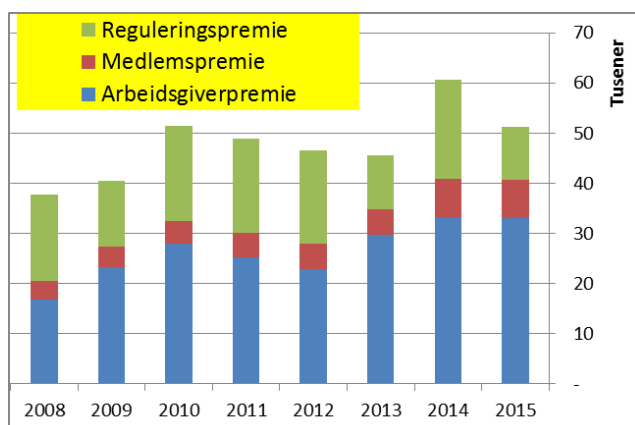
Endret dødelighet er forhold som verken pensjonskassen eller medlemsbedriften kan påvirke. Antall uføre de siste 3 årene har derimot ligget under aktuars forventning. Fra 2012 er det gitt tillatelse til å anvende lavere uføregrunnlag enn tidligere i premiefastsettingen. Siden grunnlagsdata i pensjonskassen i seg selv er små, er det anvendt forventninger tilsvarende et større norsk livselskap.

Forfalte premier

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesatsen i pensjonsordningen etter anbefaling fra aktuar.

- Arbeidsgiver – kommunale virksomheter 8,5%.
- Arbeidsgiver - energiselskapene 7,56 %
 - AFP er dekket i LO/NHO-ordningen.
- Medlemspremien 2 %.
- Premiene er fastsatt i % av pensjonsberettiget lønnsgrunnlag.
- Reguleringspremien er innkrevd i forbindelse med lønns- og G-reguleringen og kjent lønnsvekst per september.

	2015	2014
Arbeidsgiverpremie	33 023	33 313
Medlemspremie	7 714	7 586
Reguleringspremie	10 565	19 814
Sum forfalte premier	51 301	60 713
Herav rentegaranti	388	397
- Dekket av premiefondet	10 859	9 050
Innbetalt	40 054	51 266

Beløp i hele tusen kroner

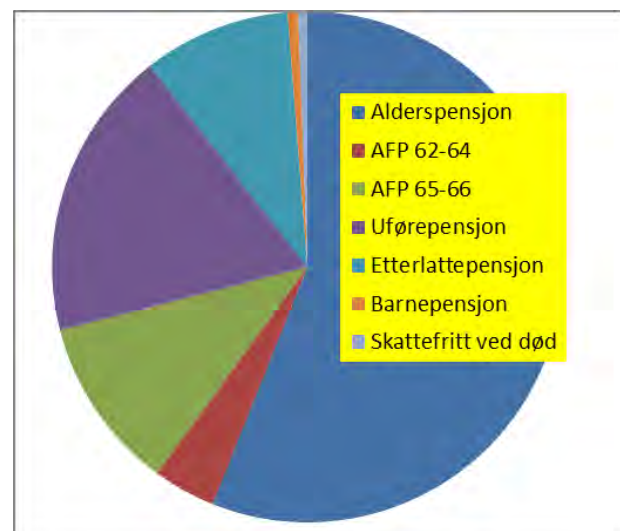
Figur: Premie i mill kr

Medlemmer i ordningen

	2015	2014
Pensjonister	505	480
Aktive	1 448	1 408
Fratrådte med rett	1 094	1 037
Fratrådte uten rett	253	256
Uførepensjonister	126	127
Alderspensjonister	316	289
Etterlattepensjonister	53	55
Barnepensjonister	4	3
Avtalefestet pensjon	6	6
Sum	3 300	3 181

NOTE 8 - PENSJONER

På ikke forsikret AFP, (AFP 62-64) betales det arbeidsgiveravgift. Disse pensjonene refunderes inkludert arbeidsgiveravgift.

Figur: Erstatninger fordelt på grupper

	2015	2014
Alderspensjon	14 175	12 628
AFP 62-64	1 000	1 317
AFP 65-66	2 779	2 895
Uførepensjon	4 655	4 689
Etterlattepensjon	2 362	2 323
Barnepensjon	170	183
Skattefritt ved død	145	151
Overføringsavtalen - utbetalt	1 634	1 353
Overføringsavtalen - innbetalt	(4 007)	(4 678)
Refundert AFP 62-64	(1 141)	(1 508)
Sum	21 772	19 353

Endring fra i fjor	
Alderspensjon	22 %
AFP 62-64	-30 %
AFP 65-66	-5 %
Uførepensjon	4 %
Etterlattepensjon	2 %
Barnepensjon	146 %

Økningen i alderspensjon skyldes i stor grad at uførepensjon fra 67 til 70 år fra 2015 ble endret til alderspensjon.

Endring i AFP gir et uttrykk for bevisst politikk fra arbeidsgiver og prioritering fra samfunnet generelt.

NOTE 9 - FLYTTING

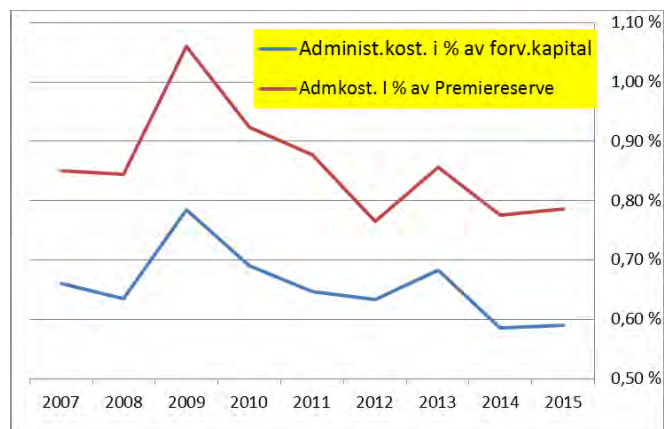
Elverum kommunale pensjonskasse har i 2015 ikke overtatt pensjonsansvar fra andre pensjonsinstitusjoner som medfører flytting av reserver. Der er ikke avgitt reserver ved at virksomheter har flyttet pensjonsordningen ut av virksomheten.

NOTE 10 – ADMINISTRASJON

	2015	2014
Lønn og styrehonorarer	1 619	1 516
Konsulenthonorar	1 534	1 478
Lisenser/ IT kostnader	397	577
Kontorkostnader	228	100
Kurs, reise m.v.	17	41
Regnskapsmessig revisjon	137	100
Forsikringsmessig revisjon	742	478
Medlemsavgifter m.v.	83	85
Husleie	60	60
Sum	4 816	4 435
Teknisk regnskap	4 731	4 350
Ikke teknisk regnskap	85	83
Sum totalt	4 816	4 433

På grunn av beregningsmetoder, avviker sum og sum totalt i de to delene av tabellen noe.

Det har i 2015 vært 1 ansatt i pensjonskassen.

Figur: Administrasjonskostnad mot premiereserve og forvaltningskapital

NOTE 11 - YTELSER OG LÅN TIL LEDENDE ANSATTE

Styret godtgjøres i henhold til grunnbeløpet (G) i Folketrygden jf. sak 14/2000.

1 G for leder, 1/2 G for øvrige. I tillegg tilstås 4 % av G per møte jf. sak 27/08.

Styregodtgjøreselen dekker også tapt arbeidsfortjeneste.

	Lønn	Honorar	Revisjon
Daglig leder - Trond Rønning	678		
Styreleder - Per Kristian Hammer		111	
Nestleder - Dag Martin Bakken		66	
Styremedl. - Toril Nersveen		63	
Styremedl. - Turid Olsen		63	
Styremedl. - Ole Gunnar Stenbrenden		63	
Styremedl. - Vivi Grøtting		63	
Linda Alette Løkken		7	
Ole Gjermund Rønes		7	
Sum		443	
Revisor		52	85
Aktuar		742	

Daglig leder har pensjonsrettigheter på samme vilkår som øvrige medlemmer i pensjonsordningen.

Det er ikke gitt lån eller garantier til daglig leder eller medlemmer av styret.

NOTE 12 - NÆRSTÅENDE PARTER

Største sponsor (kommunen) er i denne sammenheng ansett som nærstående part. Vi har hatt følgende transaksjoner:

	2015		2014	
	Inntekter	Kostnader	Inntekter	Kostnader
Ordinær premie	33 051		34 495	
Reguleringspremie	8 173		9 198	
AFP	1 141		1 455	
Husleie	1 660		1 629	
Leie lokaler inkl IKT		275		252
	44 025	275	46 777	252

NOTE 13 - ENDRING AV EGENKAPITAL

	Innskutt	Opptjent			Sum EK opptjent	Sum EK
		Risiko- utgj. fond	Annen opptj. EK	Urealiserte gevinster		
IB	47 576	5 000	-11 443	5 396	-1 047	46 528
Innbetalt	1 805					1 805
Bruk (Oppreservering K-2013)			(2 146)		-2 146	-4 293
Opptjent		(549)	1 385	1 269	2 105	2 105
Spesifikasjon av opptjent						
Rentegarantipremie			388		388	
Renteresultat			928	1 269	2 197	
Administrasjonsresultat			70		70	
Risikoresultat		(549)			-549	
UB	49 381				-1 089	48 292

Bruk av egenkapital er oppreservering for K-2013FT i henhold til plan. Dette er direkte ført istedenfor som disponering av resultat.

NOTE 14 - PENSJONSKOSTNAD EGNE ANSATTE

	2015	2014
Pensjonsforpliktelse	630	739
Pensjonsmidler	-438	-257
Netto forpliktelse	192	482
Akkumulert gevinst/tap	172	-218
Verdi forpliktelse til balansen	364	264
Arbeidsgiveravgift	51	37
Bokført pensjonsforpliktelse	415	301
Pensjonsopptjening	142	118
Rentekostnad på pensjonsforpliktelse	17	14
Avkastning på pensjonsmidler	-9	-12
Amortisering av estimatavvik	13	-7
Pensjonskostand	163	113
Innbetalt premie	63	132
Endring forpliktelse	100	-19
Arbeidsgiveravgift på forpliktelse	14	-3
Endring i balansen	114	-22
Økonomiske forutsetninger	2015	2014
Diskonteringsrente	2,30 %	4,00 %
Avkastning på pensjonsmidler	3,75 %	3,75 %
Årlig lønnsvekst	2,75 %	3,75 %
Årlig G-regulering	2,50 %	3,50 %
Årlig pensjonsregulering	1,75 %	2,75 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Korridor grense for amortisering av	10,00 %	10,00 %

NOTE 15 - SKATT

Utarbeidelse av likningspapirene for 2014 medførte korrigeringer av tidligere forhold. Det i år gjort en omarbeidelse på dette grunnlag.

	2015	2014
Beregning av grunnlag for inntektsskatt:		
Resultat før skattekostnad	1 984	5 668
Verdiendringer finansielle anleggsmidler	-23 523	-33 029
<i><u>Permanente forskjeller:</u></i>		
Overført til (-)/ fra risikoutjevningsfond		
Gevinst /tap ved salg av aksjefondsandeler	-360	-564
Andel skattepl. overskudd i deltakerlignet selskap	38	
<i><u>Endring i midlertidige forskjeller:</u></i>		
Endring pensjonsforpliktelser egne ansatte	41	21
Driftsmidler	-771	-834
Obligasjoner og fordringer	121	1 932
Risikoutjevningsfond	549	-5 000
Årets skattegrunnlag	-21 921	-31 806
Spesifikasjon av forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier:		
Bygninger	15 999	15 227
Pensjonsforpliktelser egne ansatte	-364	-323
Obligasjoner og fordringer	-2 875	-2 754
Risikoutjevningsfond	4 451	5 000
Framførbart underskudd	-95 292	-65 905
Grunnlag utsatt skatt/utsatt skattefordel (-)	-78 081	-48 755

